

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Konice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Konice se nachází v Olomouckém kraji západně od Olomouce. Tvoří tak 1 z 13ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. SO ORP Konice lze stručně charakterizovat následovně:

- do SO spadá celkem 21 obcí;
- v dotčeném území žije nejmenší počet obyvatel - celkem 11.049 obyvatel, z toho 2.840 v jádrovém městě;
- po SO ORP Jeseník je druhým nejméně osídleným obvodem kraje (62 obyv./km²);
- rozlohou ca 178 km² je 2. nejmenší (po SO ORP Lipník nad Bečvou).

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Olomouckém kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Konice	21	11049	2840	178
Šumperk	36	70838	26870	857
Olomouc	45	162136	99471	858
Jeseník	24	40189	11711	718
Prostějov	76	98297	44330	591
Přerov	59	82661	44824	400
Hranice	31	34622	18745	325
Šternberk	21	23657	13548	306
Zábřeh	28	33662	13867	267
Litovel	20	23727	9874	247
Uničov	10	22747	11638	207
Mohelnice	14	18645	9460	188
Lipník nad Bečvou	14	15379	8240	118
Průměr za kraj	31	49047	---	405

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Olomouckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel):

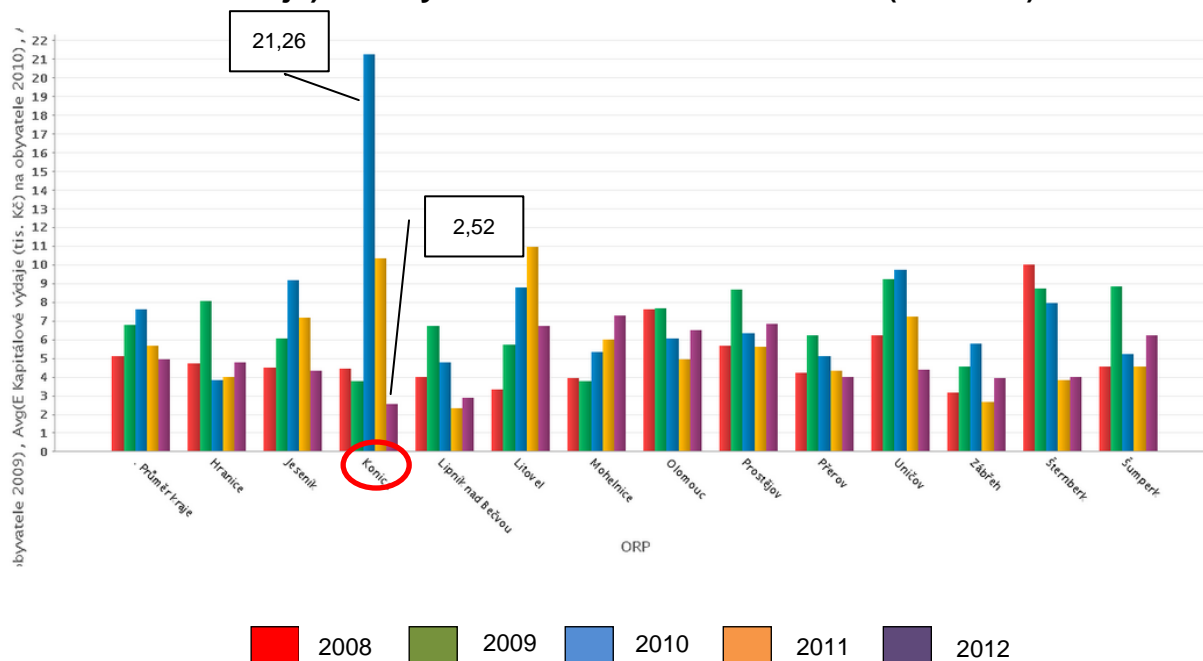
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 9.500 až 12.500 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Vodňany, Železný Brod, Blovice, Horáždovice, Nepomuk, Votice, Pacov);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 20 až 21 obcí (celkem 9 srovnatelných SO ORP: Bučovice, Vimperk, Cheb, Jilemnice, Litovel, Šternberk, Polička, Horáždovice, Valašské Klobouky).

2. Ekonomická výkonnost

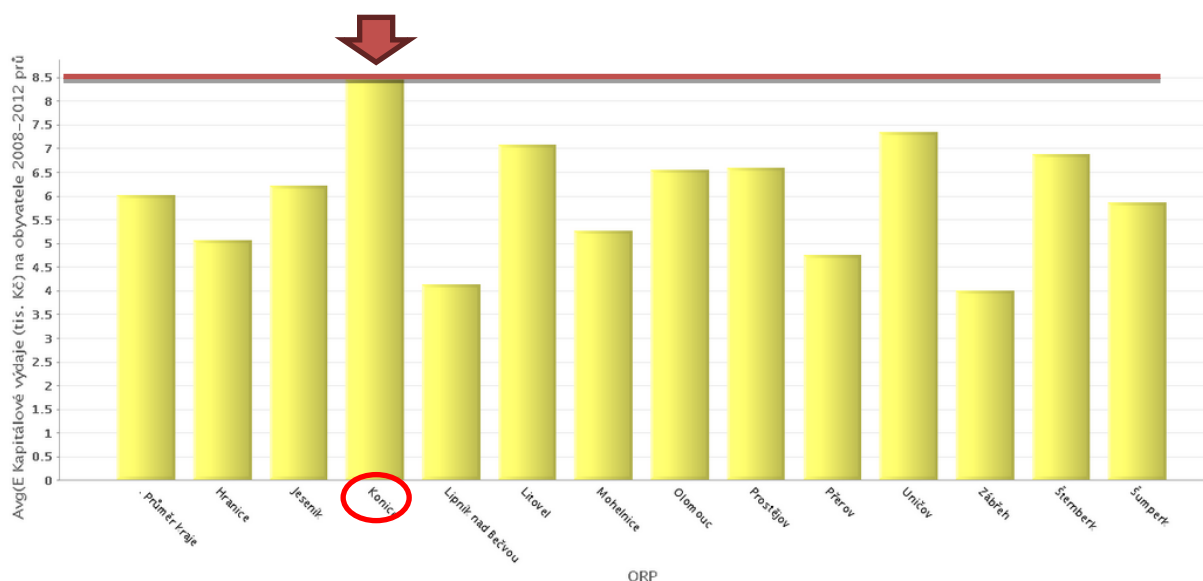
Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se blíže podívat na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, jejichž výše odráží investiční akce obvodů. Jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, SO ORP Konice zaznamenal výrazné zvýšení jejich úrovně, a to v roce 2010 na hodnotu 21,26 tis. Kč/obyv. V následujícím roce však došlo k prudkému poklesu a obvod dosáhl v roce 2012 svého (i krajského) minima ve sledovaném období (2,52 tis. Kč/obyv.). Zvýšení v roce 2010 bylo v rámci Olomouckého kraje výjimečné a díky tomu se SO ORP Konice dostal na první příčku v roce 2010 i z hlediska celkového průměru (8,46 tis. Kč/obyv./rok). Tyto výkyvy poukazují na nestabilní úroveň investičních akcí SO ORP Konice. Viz obrázek 1 a 2.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Olomouckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Olomouckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

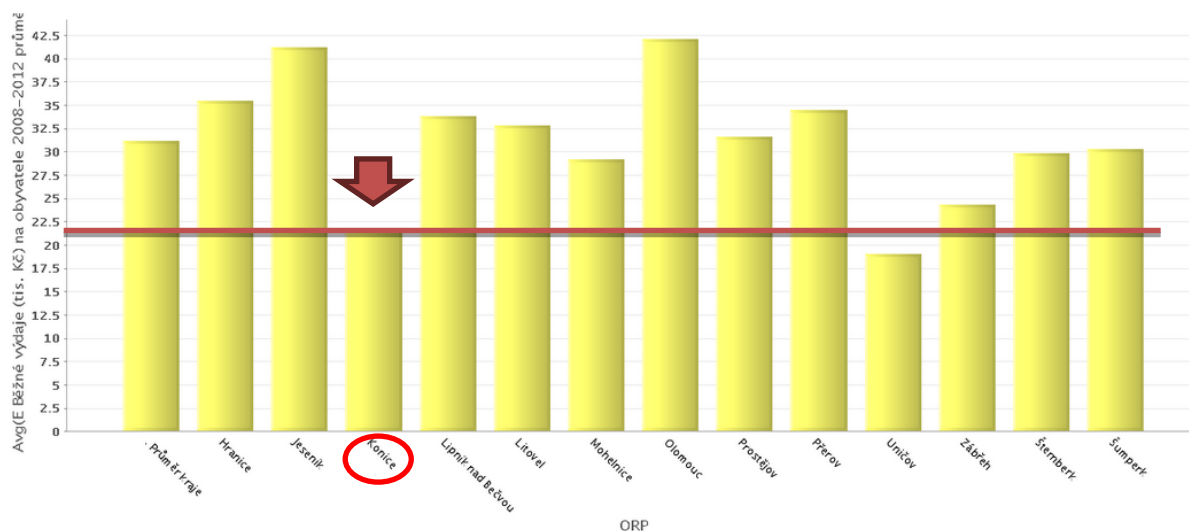

Stejně závěry platí i při aplikaci kritéria počtu obcí či počtu obyvatel v SO. I v těchto skupinách SO průměrná hodnota kapitálových výdajů dosažená konickým obvodem výrazně převýšila ostatní obvody.

Opačná situace nastává z hlediska **běžných výdajů na obyvatele**. U tohoto parametru se SO ORP Konice zařadilo po SO ORP Uničov na 2. místo odspoda, tj. obvod vykázal 2. nejnížší průměrnou hodnotu (21,65 tis. Kč/obyv.). Situaci znázorňuje obrázek 3.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

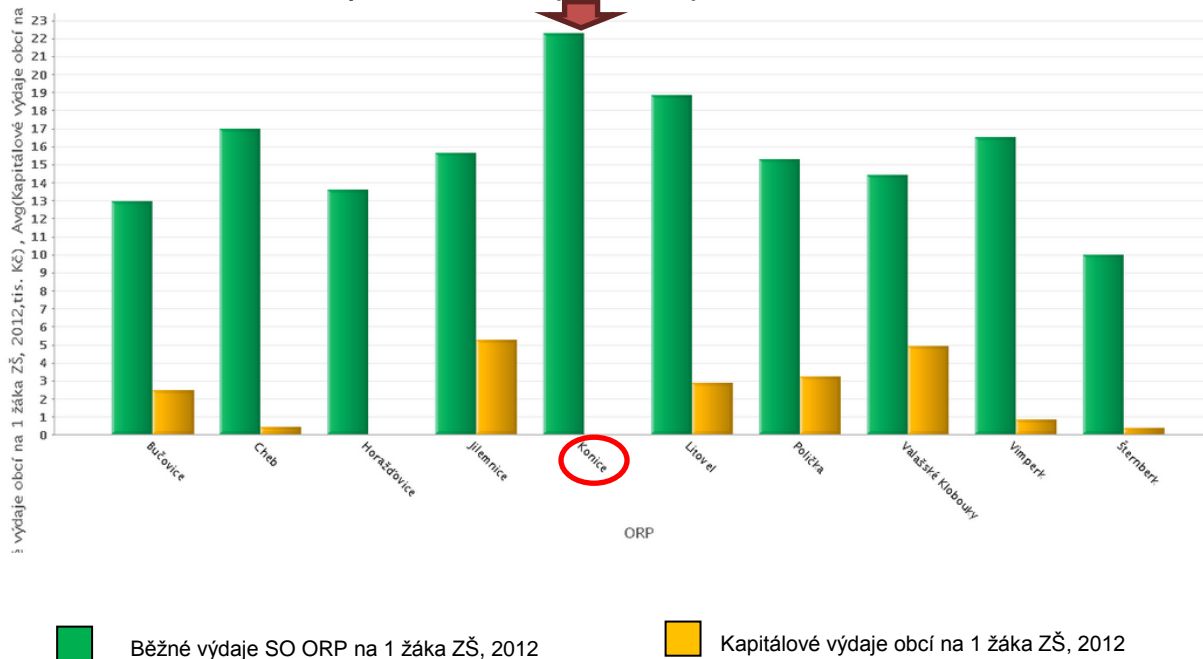
Obrázek 3: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Olomouckého kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Konice zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky základních škol**. V případě výdajů na školní vzdělávání, které jsou spojeny s každodenním provozem, tj. běžných výdajů, zaujímá SO ORP Konice mezi srovnávanými obvody prvenství. Jejich hodnota (22,3 tis. Kč/žáka) je jednoznačně nejvyšší ve skupině obvodů srovnávaných jak dle kritéria počtu obcí SO, tak dle kritéria počtu obyvatel či ve skupině SO Olomouckého kraje. Naopak hodnota kapitálových výdajů na žáka ZŠ (0,02 tis. Kč/žáka) je nejnižší ve všech skupinách SO při aplikaci výše zmíněných kritérií. Situaci znázorňuje obrázek 3.

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 20 – 21) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

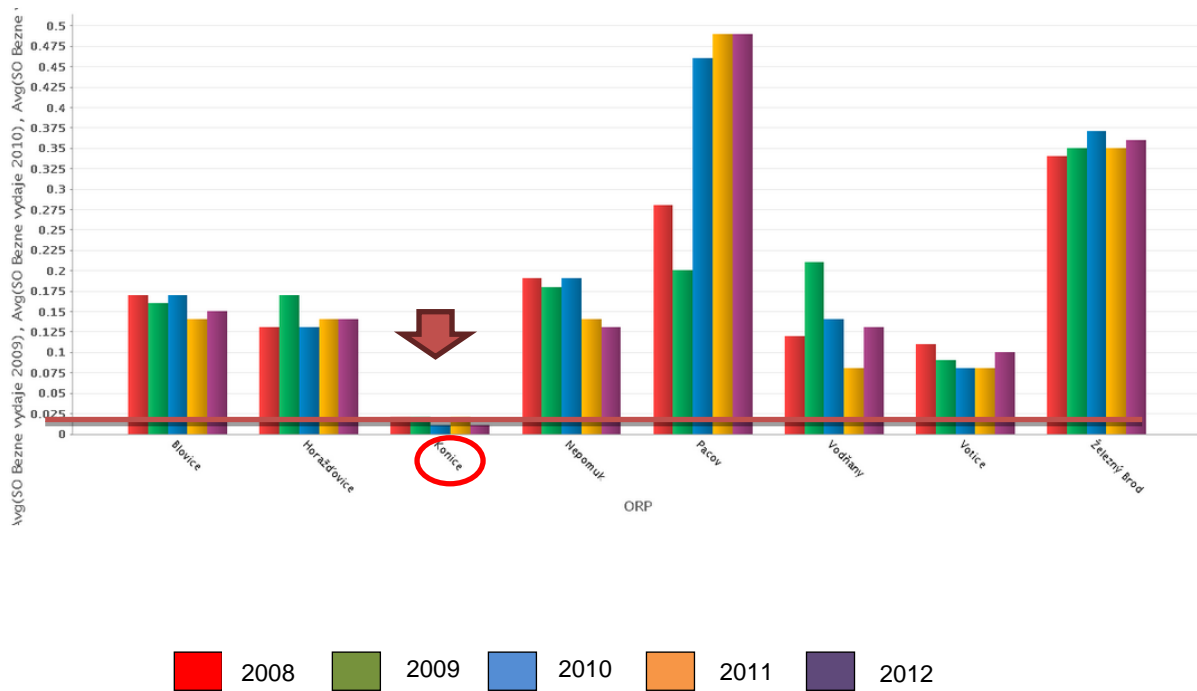
/

4. Sociální služby

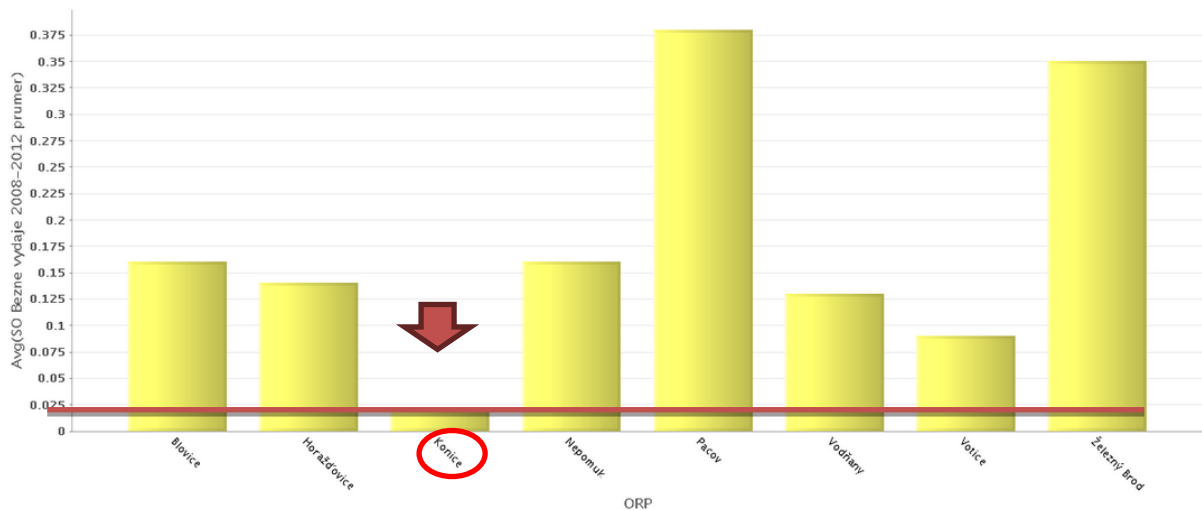
Z pohledu sociálních služeb zaujme srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. U této sledované veličiny je situace u SO ORP Konice zcela limitní. Ve všech sledovaných letech 2008-2012 vykázal obvod jednoznačně nejnižší výdaje na sociální služby, a to s výrazným odstupem od ostatních obvodů (při aplikaci kritéria počtu obyvatel). Jejich absolutní výše se pohybovala v rozmezí 0,01-0,02 tis. Kč/obyv./rok a průměr pak činil 0,02 tis. Kč/obyv./rok. Viz obrázky 4 a 5.

Není bez zajímavosti, že poslední příčku si u běžných výdajů na sociální služby na obyvatele SO ORP Konice drží i v případě aplikace dalších kritérií, tj. dle počtu obcí SO nebo mezi SO Olomouckého kraje.

Obrázek 4: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 9,5 – 12,5 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 5: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 9,5 – 12,5 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP KONICE	
základní charakteristika	<p>v Olomouckém kraji správní obvod ORP Konice:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou je 2. nejmenším obvodem má nejnižší počet obyvatel je 2. nejdříve osídlený obvod
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> SO Konice má velmi nestabilní úroveň kapitálových výdajů na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> nejvyšší úroveň běžných výdajů na žáky ZŠ a naopak nejnižší úroveň kapitálových výdajů na žáky ZŠ ve skupinách SO při aplikaci různých kritérií
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> SO Konice má velmi nízké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele v rámci skupin SO při aplikaci různých kritérií

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad